

БІБЛІОГРАФІЯ

ПУБЛІКАЦІЇ З УКРАЇНСЬКОЇ МЕДІЄВІСТИКИ ТА ВІЗАНТИНИСТИКИ НА СТОРІНКАХ ЧАСОПISУ “УКРАЇНА: УКРАЇНОЗНАВСТВО І ФРАНЦУЗЬКЕ КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ” (ч. 1–10, Париж 1949–1953)

Часопис “Україна: українознавство і французьке культурне життя” видавався в Парижі Ільком Борщакoм¹, за фінансової підтримки архієпископа Івана Бучка². Всього протягом 1949–1953 рр. було видано 10 чисел часопису. Часопис “Україна” був присвячений питанням українознавства, під яким розуміється етнографія, мова, географія, літературознавство, право, історія, мистецтвознавство тощо³, себто весь обшир української соціо-гуманітаристики. Авторами часопису переважно були українські науковці-емігранти, серед яких переважали історики, що і визначило домінування історичної тематики на його сторінках. П’ятирічну діяльність часопису було підсумовано, очевидно редактором І. Борщакoм, у статті “Десяте число “України” 912 сторінок”, що була опублікована у десятому числі часопису. На жаль, десяте – ювілейне число “України” стали і останнім.

Попри короткий термін існування часопису, він став вагомою віхою в розвитку зарубіжної – діаспорної україністики. Роль “України” в розвитку українознавства незаперечна, однак у сучасну українську гуманітаристику він ще інтегрований слабо. На актуальності повного перевидання часопису в Україні наголошувалось ще 2000 року⁴, однак і до сьогодні цей задум не здійснено. На сьогодні лише частина матеріалів перевидана, у тому числі мною у IV випуску “Софії Київської” опубліковано нарис Ілька Борщакa, присвячений роковинам падіння Константинополя⁵, що відповідає тематиці нашої збірки.

¹ Див.: В. Матвіїшин, *Науково-публіцистична діяльність Ілька Борщакa у Франції*, Український літературний європеїзм, К. 2009, с. 244–253. Детальніше про І. Борщакa: В.П. Шкварець, *Ілля Борщак. Життя, діяльність, творчість. З додатком праць І. Борщакa*, Миколаїв 2002, 136 с.

² І. Борщак, *Отікун української культури (До 60-річчя з дня народження єпископа Івана Бучка)*, Україна: українознавство і французьке культурне життя, ч. 6 (Париж 1951) 412. Детальніше про Івана Бучка: І. Назарко, *Архієпископ Іван Бучко (1891–1974)*, Український історик, ч. 3–4(47–48) (1975) 85–87.

³ [І. Борщак], *Десяте число “України”, 912 сторінок*, Україна: українознавство і французьке культурне життя, ч. 10 (Париж 1953) 801.

⁴ Іван Забіяка, *Від укладача*, Україна (Париж): Українознавство і французьке культурне життя. Показчик. Число 1–10 (1949–1953) / Уклад І. Забіяка, Київ 2000, с. 6.

⁵ І. Борщак, *29 травня 1453 року*, публ., комент. Д. Гордієнка, Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. IV: збірка наукових праць, присвячена 170-літтю з дня народження Никодима Павловича Кондакова (1844–1925), від. ред. д. іст. наук, проф. Ю.А. Мицик; упоряд. Д.С. Гордієнко, В.В. Корнієнко, К. 2014, с. 294–297.

Враховуючи, що часопис “Україна” на сьогодні вже наявний у низці українських бібліотек, постає нагальна потреба інтеграції в українську соціо-гуманітаристику його матеріалів, значна частина яких стосується і питань візантиністики та загалом української медієвістики⁶. З огляду на те, що наукова розробка питань українського середньовіччя, так само західноєвропейського та візантиністики є гостроактуальною потребою розвитку сучасної української гуманітаристики загалом, особливого значення набуває вивчення і залучення до досліджень доробку вчених української еміграції ХХ ст., чому і має сприяти подана нижче тематична вибірка з публікацій часопису “Україна: українознавство і французьке культурне життя”.

* * *

Україна: українознавство і французьке культурне життя, ч. 1–10 (Париж 1949–1953)

Статті / Articles

- Ілько Борщак, *29 травня 1453 року*, ч. 9 (1953) 737–739.
- Ілько Борщак, *Слов'янські студії у Франції (1840–1950)*. [I. Адам Міцкевич або романтизм в “Колеж де Франс” (с. 312–313); II. Кипріян Робер, перший француз на слов'янській катедрі (с. 313–315); III. Люї Леже в “Колеж де Франс” (с. 315–316); IV. Слов'янські студії в офіційній вищій школі (с. 316–318); V. Слов'янські студії між двома війнами (с. 318–322)], ч. 5 (1951) 312–322.
- Дві українські грамоти 1502 року*, ч. 4 (1950) 262–263.
- Київська спадщина. I. Московські літописи XV–XVI вв.*, ч. 7 (1952) 517–519.
- Степан Килимник, *Історична пам'ятка XVI–XVII ст. на Україні. (Церква св. Миколая в с. Якушинцях, на Вінничині)*, ч. 9 (1953) 710–720.
- П. Ковалів, *До проблеми формування української мови*, ч. 10 (1953) 835–838.
- П. Ковалів, *До ранніх історичних джерел у формуванні лексичного фонду української літературної мови*, ч. 8 (1952) 609–611.
- О. Оглоблин, *Три невидані листи В. Соловйова (1887) [до Ю. Кулаковського]*, ч. 4 (1950) 270–276; Уточнення до статті: ч. 6 (1951) 496.
- Л. О-ч, *Між Заходом і Сходом*, ч. 8 (1952) 611–615.
- Д. Оляничин, *Україніка в Штуттгарті. Два рукописи до української історії XVI–XVIII ст. у Штуттгартській краєвій бібліотеці*, ч. 10 (1953) 838–842.
- Д. Оляничин, *Чи то справді “тризуб” український герб. Символіка знаку на реверсі монет Володимира Великого і його нащадків*, ч. 8 (1952) 635–639.
- Париж-ювілянт. (До 2.000-их роковин міста-світоча)*, ч. 6 (1951) 461–466.
- Ярослав Рудницький, *Староцерковно-слов'янські елементи в українській літературній мові [1. Дотеперішні досліді (с. 14); 2. Фонетичні церковно-слов'янськи]*

⁶ Повний покажчик уклад І. Забіяка. Див.: Україна (Париж): Українознавство і французьке культурне життя. Покажчик. Число 1–10 (1949–1953), уклад І. Забіяка, К. 2000, 96 с.

- (с. 14–17); 3. *Морфологічні церковно-слов'янізми* (с. 17); 4. *Лексичні церковно-слов'янізми* (с. 18); 5. *Кінцеві уваги* (с. 18–19)], ч. 1 (1949) 14–19.
- [Кнют-Ульф Фальк, проф. Лонд. ун-ту], *До назв Дніпровських порогів у Костянтина Багрянородного*, ч. 8 (1952) 627–632.
- К.У. Фальк, *До назв Дніпровських порогів у Костянтина Багрянородного. II*, ч. 9 (1953) 722–725.
- Цісар і патріарх у Візантії*, ч. 5 (1951) 355–356.
- Чехи й українці в XV–XVIII віках*, ч. 5 (1951) 334–336.
- Ю. Шерех, *Невіддільна спадщина (кілька слів про українські церковнослов'янізми)*, ч. 3 (1950) 155–157.
- Ю. Шерех, *Ще про назви Дніпрових порогів у Костянтина Багрянородного. (Відповідь К.У. Фалькові)*, ч. 10 (1953) 807–821.
- Юрій Шерех, *Спроба відтворення української мови X сторіччя. (Нова праця шведського славіста)*, ч. 5 (1951) 324–330.
- В. Шугасвський, *Нове тлумачення сенсу “Тризуба” на монетах Київської держави*, ч. 10 (1953) 803–806.

Листування, документи / Letters, documents

- Анна Ярославна, ч. 10 (1953) 912.
- “Діло” шістдесят років тому [Ш. Ювілей Хрещення Русі], ч. 1 (1949) 41.
- Злистів М. Максимовича до М. Погодіна [Передмова – Ю. Ш.], ч. 7 (1952) 572–574.
- Невиданий вірш А. Кримського, ч. 5 (1951) 371.
- Сенютювич-Бережний В., *З римських епітафій*, ч. 3 (1950) 196–197.

Персоналії / Personalities

- Ілько Борщак, *Борис Греков (1881–1953)*, ч. 10 (1953) 890.
- Ілько Борщак, *О. Йосафат Іван Скрутень (1894–1951)*, ч. 6 (1951) 473–475.
- В. Д., *А. Кримський – науковець*, ч. 3 (1950) 173–175.
- П. Ковалів, *М. Грушевський і українська мова*, ч. 3 (1950) 150–155.
- Б. Крупницький, *З студентських спогадів історика [I. Київ. Мої перші враження від Київського університету (с. 446); Доцент В. Данилевич (с. 446–447); Проф. Є. Сташевський (с. 447); Проф. М. Довнар-Запольський (с. 448); Історичний семінар М. Довнар-Запольського (с. 448–449)]*, ч. 6 (1951) 446–449.
- Н.Д. [Полонська-Василенка], *З моїх спогадів про М. Грушевського. (Процес СВУ. Смерть і похорон М. Грушевського)*, ч. 9 (1953) 744–747.
- Н.Д. [Полонська-Василенка], *Агатагел Кримський*, ч. 2 (1949) 121–128.
- Ернест Ренар (1833–1892), ч. 1 (1949) 33–34.
- Юрій Сірий, *Велетень української науки. (Уривок зі спогадів про М.С. Грушевського)*, ч. 2 (1949) 78–84.
- С. Томашівський історик. (До 20-річчя з дня його смерті), ч. 6 (1951) 432–436.
- Юрій Шерех, *Микола Грунський (1879–1951)*, ч. 6 (1951) 476.

Науково-культурна хроніка / Scientific and Cultural Chronicle

- 19 січня [1951]. 3 нагоди 20-ліття смерті історика С. Томашівського. Доповіді Н. Полонської-Василенко, Б. Крупицького, З. Кузели й С. Барана, ч. 6 (1951) 481.
- 12 вересня [1951]. Доповідь Петра Курінного “Советська політика в ділянці мистецтвознавства на Україні”, ч. 6 (1951) 482.
- 15 грудня [1951]. Засідання НТШ, присвячене пам’яті небіжчика о. Йосафата Скрутня. Доповіді М. Чубатого, М. Андрусика, В. Ленцика, В. Січинського, ч. 6 (1951) 482.
- 4 травня [1952]. УВАН. Доповідь К. Менгеса “Взаємини тюркського світу й України”, ч. 8 (1952) 693.
- 18 травня [1952]. Історична секція [ВУАН]. Доповідь Ігоря Шевченка “Візантійська церковна політика супроти України-Руси, Литви і Москви у XIV столітті”, ч. 8 (1952) 693.
- 1 вересня [1952]. Доповіді ... Є. Онацького “Вогонь і вода в українській символіці”, М. Андрусика “Генеза і розвиток східньо-слов’янських народів”..., ч. 8 (1952) 693.
- 13 вересня [1952]. Засідання літературознавчої і мовознавчої секції ВУАН. Доповіді Д. Чижевського “Праукраїнські елементи в українській мові та літературі”..., ч. 8 (1952) 693.
- 25 жовтня [1952]. Засідання правничої секції УВАН. Доповідь В.Т. Гришка “Московська легенда про візантійську спадщину”, ч. 8 (1952) 693.
- 8 листопада [1952]. Доповідь Г. Лужницького “Історичні основи українського католицизму”, ч. 8 (1952) 693.
- VI і VII конгреси Візантиністів, ч. 1 (1949) 53–54.
- Виголошення доповідей абатом Ф. Дворніком в Інституті слов’янознавства при Паризькому університеті, ч. 7 (1952) 582.
- Городиський Пом’яник із 1484 р. закупив Департамент слов’янських студій Манітобського університету в Вінніпегу, ч. 6 (1951) 482.
- П. Грицак, Лівобережні й придунайські посілості Романовичів в іспанському джерелі, Х[ристіянський] Г[олос], 9, 16, 23, 30 серпня; 6 вересня, ч. 10 (1953) 898.
- Доповіді в Інституті слов’янознавства Паризького університету, ч. 5 (1951) 388.
- Здобуток українського науковця. (Габілітація О. Прицака в Геттінгенському університеті), ч. 5 (1951) 387.
- Каталог церковнослов’янських друків у Швеції, ч. 7 (1952) 582.
- В. Мицяк, Невідкладні справи. (700-річчя королівської коронації Данила Галицького), Х[ристіянський] Г[олос], 1953, 1 травня, ч. 10 (1953) 898.
- Надання “нагороди Шарля й Маргарити Діля” абатові Ф. Дворнікові “Академією надписів і красною мистецтва”, ч. 6 (1951) 482.
- Переклад російською мовою підручника проф. Андре Вайяна давньої церковнослов’янської мови, ч. 9 (1953) 787.
- Польська секція слов’янознавчого центру при Паризькому католицькому Інституті, ч. 8 (1952) 692.

- О. Прицак у Туреччині, ч. 6 (1951) 480.
Славістика в ЗДА, ч. 8 (1952) 691–692.
Славістичні студії в Люнді, ч. 3 (1950) 216–217.
Слов'янський світ і Україна. Дев'ятий конгрес історичних наук, ч. 4 (1950) 285–289.
Д. Чижевський, До стилістики Галицько-Волинського літопису. Доповідь, ч. 10 (1953) 895.

Огляди і рецензії / Reviews

- А. Амман, Про царгородського патріярха св. Атанасія III Пантеліяря, *Revue des Études Slaves*, 1951, стор. 7–17, ч. 8 (1952) 700.
М. Аноруськ, Генеза і розвиток східнослов'янських народів, *Гомін України*, 1952, 4, 11, 25 жовтня, ч. 8 (1952) 696.
І. Борщак, Готския красныя девы в “Слові о полку Ігоревім”, *Revue des Études Slaves*, 1950, стор. 137–139, ч. 4 (1950) 304.
І. Борщак, Домонгольська Русь, Україна й Росія (*La Ruthénie pré-mongole, l'Ukraine et la Russie*) (Доповідь, виголошена на Паризькому IX конгресі історичних наук), *Україна*, ч. 4; *Revue Historique*, 1951, квітень–червень, стор. 217–222, ч. 5 (1951) 400.
Юрій Вернадський, *Kievian Russia*. Yale University Press, 1948, стор. 450, ч. 2 (1949) 144.
Г. В., Про назву “Русь”, *Записки ЧСВВ*, 1950, VII, 2–3, стор. 432, ч. 5 (1951) 392.
С. Гординський, Рецензія на збірник “Слово о полку Ігоревім”, *Нью-Йорк*, 1948, *The Ukrainian Quarterly*, 1949, V, 2, стор. 178, ч. 2 (1949) 136.
Анрі Грегуар, Доповідь, присвячена вченому боляндістові езуїтові о. П. Петерсові, ч. 10 (1953) 898.
Дворник. *The Photian schism. History and Legend*. By Francis Dvornik. Cambridge University Press. 1948, ч. 4 (1950) 304.
В. Лісковський, Українська тюркологія на світовому форумі, *У[країнські] В[істі]*, 28 березня, ч. 8 (1952) 693.
В.В. Мавродин, К вопросу о складывании великорусской народности и русской нации (“Советская этнография”, 1947. А. Н., стор. 84–103), ч. 1 (1949) 63–64.
Адрей Мазон, Про не автентичність “Слова о полку Ігоревім”, *Slavonic Review*, 1949, стор. 515–535, ч. 4 (1950) 304.
Володимир Мацяк, Галичина – чи “Червенська земля”?, *У[країнські] В[істі]*, 6 квітня, ч. 8 (1952) 694.
О. Ір. Назарка, ЧСВВ. Велика втрата чину св. Василя Великого. Бл. п. о. Йосафат Скрутень, *ЧСВВ, А[мерика]*, 1951, 18 грудня, ч. 6 (1951) 483.
Райко Нахтігаль, *Uvod v slovansko Filologijo*, Любляна, 8°, стор. 119, ч. 5 (1951) 400.
Нісенітниця про Анну Ярославну, *La Rouge et le Bleu*, 1945, 6, XII, ч. 5 (1951) 389.
Проф. д-р Олександр Оглоблин, Московська теорія III Риму в XVI–XVII стол. Мюнхен, 1951, 4°, стор. 55 (Праці членів Церковно-археологічної комісії апостольського візитатора для українців у Західній Європі. Під редакцією проф. д-ра І. Мірчука), ч. 7 (1952) 596.

- Л. О-ч, В.Б. Ельяшевич, *История права поземельной собственности в России. Т. I. Юридический строй поземельных отношений в XIII–XVI вв., Париж 1948, стор. 393, ч. 4 (1950) 301–302.*
- Ф. Пігідо, Михайло Грушевський та його історичні установи, *У[країнські] Вісті*, 20, 23 листопада, ч. 8 (1952) 694.
- Н. Полонська-Василенко, *Жодний народ не мав стількох видатних жінок, як український, Наша культура, 1952, лютий, ч. 4, шп. 24, ч. 8 (1952) 695.*
- Н. Полонська-Василенко, *Спогади про померлого М. Довнара-Запольського, Записи, 1953, I, с. 14–28, ч. 9 (1953) 790.*
- Р. Порталь, *Короткий перебіг дискусій з приводу цієї доповіді (І. Борцака), Revue Historique, 1951, квітень–червень, стор. 222–223, ч. 5 (1951) 400.*
- Про оцінку А. Шептицького, В. Винниченка, М. Драгоманова, М. Грушевського в канадійському “Вістнику”, ч. 4 (1950) 292–293.*
- Я.Б. Рудницький, *Про “староцерковно-слов’янську мову”, Логос, 1952, т. III, кн. 2 і 3, стор. 103–113, 201–205, ч. 8 (1952) 697.*
- В. Сенютович-Бережний, М. Андрусак, *Останні Романовичі. (Нащадки Мстислава й Романа Даниловичів), Науковий збірник Укр. Вільного Університету, V, Мюнхен 1948, стор. 1–12, ч. 5 (1951) 393.*
- Слово о полку Игоревім, Annuaire de l’Institut de Philologie et d’histoire Orientales et Slaves, орган Ecole Libre des Hautes Études à New York i Université Libre de Bruxelles. 1945–1947, том VIII, 381 стор., ч. 1 (1949) 64.*
- Проф. Н.А. Смирнов, Россия и Турция в XVI–XVII вв., Москва 1946, т. I, стор. 159; т. II, стор. 172 (Ученые записки Московского университета. Вып. 94-й), ч. 10 (1953) 909.*
- П. Третьяков, Анты й Русь, Советская этнография, 1947, № 4, стор. 71–83, ч. 1 (1949) 64.*
- Проф. Б.-О. Унбегаун, Про назву слов’янських “Руθενів” (Le nom des Ruthènes Slaves), Mélanges Henri Grégoire, Bruxelles 1950, vol. II, стор. 610–618, ч. 5 (1951) 400.*
- М. Фасмер, Половецький вождь в українській казці, Zeitschrift für slavische Philologie, 1950, Bd. XX, Heft 2, стор. 376–378, ч. 6 (1951) 496.*
- Ю. Ш[ерех], Birger Calleman, Zu den Haupttendenzen der urslavischen altrussischen Lautentwicklung Publications de l’Institut Slave d’Upsal, Uppsala 1950, стор. 174, ч. 5 (1951) 399–400.*
- Юр. Шер. Л.П. Якубинский, История древнерусского языка. С предисловием и под редакцией акад. В.В. Виноградова. Примечания проф. П.С. Кузнецова. Гос. учебно-педагогическое издание. Москва 1953, стор. 368, ч. 9 (1953) 791–792.*
- Юр. Шерех, André Vaillant, Manuel du vieux slave. Tome I. Grammaire; tome II. Textes et glossier. Париж, 1948, стор. 375 i 125 (Collection de manuels publiée par l’Institut d’Études Slaves. VI), ч. 4 (1950) 298–299.*
- Юр. Шерех, Revue des Études Slaves. Index des tomes I–XXI (1921–1944) par Tatiana Bakounine, Docteur de l’Université de Paris. Paris 1949, стор. 151 (Institut d’Études Slaves), ч. 7 (1952) 588–589.*

- Abriss der ost-slawischen Kirchengeschichte von Albert M. Amman S.J., Wien, Thomas Morus Presse im Verlag, Herder 1950, стор. XVI, 748, ч. 5 (1951) 394–396.*
- Eugène Cardinal Tisserant, The Holy See and the Byzantine Church and Empire. Reprinted from "The Review of politics", vol. 9, № 3, July 1947, стор. 8, ч. 2 (1949) 139.*
- E. Honigmann, Початок руської митрополії, Byzantion, 1944–1945, том. XVII, стор. 128–163, ч. 1 (1949) 64.*
- Stanislaw Kot, Opposition to the Pope by the Polish Bishops (1557–1560). (Відбитка з "Oxford Slavonic Papers", IV, 1953, стор. 38–70), ч. 10 (1953) 906.*
- Jaroslav B. Rudnyč'kyi, Slavistica Canadiana. A. D. MCML, Winnipeg, Man., 1950, стор. 44 (Slavistica, № 9), ч. 6 (1951) 495.*
- Jaroslav B. Rudnyč'kyi, Slavistica Canadiana. A.D. MCML, Winnipeg, Man., 1950, стор. 44 (Slavistica № 9), ч. 5 (1951) 399.*
- I.S.G. Simmons і В.-О. Unbegaun, Слов'янські рукописні словники в Оксфордській бібліотеці (Slavonic Manuscript Vocabularies in the Bodllian Library), Oxford Slavonic Papers, II, 1951, стор. 119–127, ч. 7 (1952) 596.*
- Philippe Soupault, "Слово о полку Ігоревім" у "вільному" перекладі, з ілюстраціями Олександра Алексеєва, Ернест Флямарион, 1951 р., ч. 5 (1951) 389.*
- Prof. T. Sulimirski, Ph. D. The Problem of the origin of the Slavs. Відбитка з "The Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland", ч. 7 (1952) 596.*
- T. Sulimirski, Kultura Łużycka a Scyłowic. Warszawa 1939–1948. (Państwowe Muzeum Archeologiczne). Вел. 4°, стор. 77–100, ч. 7 (1952) 596.*

Надіслане до редакції / Sent to the editorial office

- Др. Петро Ісаїв, Звідки Русь-Україна прийняла християнство, Філядельфія, ПА, 1952, стор. 70, ч. 10 (1953) 912.*
- О. Севастіян Сабол. ЧСВВ, Першєнство Папи і Вселєнські Собори, Нью-Йорк, 1952, 16°, стор. 36, ч. 8 (1952) 700.*
- Василь Чапленко, Мова "Слова о полку Ігоревім", УВАН. Slavistica. Ч. 7, Вінніпег 1950, 8°, стор. 28, ч. 6 (1951) 496.*
- Dr. Dmytro Buchynskyy, La Biblia de Ostroch de 1581 ("Revista Oriente", Madrid, Ano III, numero 2, стор. 99–109), ч. 9 (1953) 796.*
- Oriente Christiano, Madrid 1951, № 1, ч. 6 (1951) 496.*

Упоряд. Дмитро Гордієнко